

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelje in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.
TELEFON STEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG STEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamica za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Stavka angleških rudarjev izbruhnila.

ZA STAKO GLASOVALO 3.653.000 DELAVCEV, PROTI SAMO 49.900. —
PRED PROGLASITVIJO IZJEMNEGA STANJA NA ANGLEŠKEM.

London, 3. maja. Pogajanja med rudarji in lastniki rudnikov so se definitivno razbila. Rudarji so zavrnili predlog, da se znižajo plače na višino, ki so jo imele leta 1921, in zahtevali, da se vzdrže na sedanji višini vse dotlej, dokler se ne reorganizira premogovna industrija. Zato se je o polnoči začela stavka rudarjev.

Angleški kralj je podpisal proklamacijo, s katero se daje vladi neomejena moč, kolikor je radi položaja, ki je nastal z rudarsko stavko, potrebna.

250 delavskih združenj, organiziranih v »Trade Union«, je z ogromno večino sklenilo, da se v terek proglasi generalna stavka. Za ta sklep je glasovalo 3.653.000 oseb, proti pa le 49.900.

Stavkalo bo vse transportno delavstvo vseh kategorij, železničarji, rudarji, avtomobilski vozniki, metalurški obratniki, tipografski delavci, vstevši novinske vlagalce.

Ukrenjeno je že potrebno, da se bo živje normalno razdeljeval.

Voditelji delavske stranke Macdonald, Thomas in Devan vajo vso krivdo za stavko na Baldwinovo vlado. Angleški kabinet se je v soboto kasno v noč sestel k seji, da bi mogel vse ukreniti, kar bi bilo potrebno zaradi reda in varnosti. Vlada je odločena proglasiti izjemno stanje.

Ustavitve dela v rudnikih je popolna. Vlada je poslala v Wales, Sancashire in v Škotsko močne kontingente vojske, ki naj vzdržuje red. Vodstvo »Trade Union« je pozvalo vse delavstvo, da se vzdrži vsakega nasilja in poškodovanja rorov. Vlada je že ukazala, da se reducira kurivo, plin in elektrika. Prestopki teh odredb se bodo kaznovali z zaporom. Dalje je vlada izdala stroga določila glede varčevanja s premogom. Prestopki se bodo kaznovali z ječo. Vse luke in skladišča so vojaško zastražena. — Izvoz premoga je še tudi vnaprej popolnoma ustavljen.

Nasprotja v radikalni stranki se večajo.

PAŠIČEVA OKOLICA PROTI VLADI UZUNOVIČA.

Beograd, 3. maja. Za danes se pričakuje povratek poedinih politikov v Beograd. Za sejo narodne skupščine 5. t. m. se že delajo priprave. 5. maj bo odločilen dan ne samo za vlado Nikole Uzunoviča, ampak sploh za razvoj naše notranje politike.

Pred prvo sejo narodne skupščine bo seja radikalnega poslanskega kluba. Za sejo vlada največje zanimanje v vseh političnih krogih. Na tej seji bo najbrž izvoljen Nikola Pašić za predsednika kluba. Namera ožje Pašičeve okolice je, da pri interpelaciji o korupciji postane predsednik poslanskega kluba Marko Gjuričić, a Pašić naj bi ostal na tem mestu dotlej, dokler se ne razčisti vprašanje Ljube Jovanoviča, ki zastopa stališče, da ni pravnoveljavno izključen iz stranke. Ljuba Jovanović naj bi prišel na to sejo.

Iz Pašičeve okolice se doznava, da so Nikola Pašić, Aca Stanojević, Krsta Miletić, Ljuba Živković in Marko Gjuričić sklenili na konferenci, da zabranijo Ljubi Jovanoviću vstop na sejo radikalnega kluba, če treba tudi z brahialno silo. Ali se bo to res zgodilo, se ne ve. Ako bi se to Pašičevi ožji okolici posrečilo, bo stopil Ljuba Jovanović pred javnost s proglasom, v katerem bo obrazložil potrebo najostreje borbe proti Pašiću in Pašičevi okolici. V tej borbi bodo šli on in njegovi prijatelji do skrajnosti, čeprav bi pri tem občutno trpel prestiž in ugled Nikole Pašića.

V tej borbi ni mogoče več pomirjenje in ni drugega izhoda, ko popolno politično uničenje ali Pašića ali Ljube Jovanoviča. Ta borba ni in ne more biti lahka in bo pretresla temelje radikalne stranke in bo izzvala morda potrebo, da se ustvari nova stranka, ki ji bo cilj, da se naša država uredi politično, gospodarsko in administrativno.

Kako je razpoloženje v radikalnem klubu proti Uzunovičevi vladi, se ne more za gotovo reči. Uzunović se vrne v Beograd, danes oziroma najkasneje v terek jutraj. Takrat se povrne tudi dr. Srškić. Takoj bo prenehalo politično zatijanje, ki je nastopilo zaradi pravoslavnih velikonočnih praznikov, ker vlada mora razčistiti vprašanje svojega položaja v radikalnem klubu še pred skupščinsko

sejo. Ker je četrtek, t. j. 6. maj, dan interpelacij, se v političnih krogih pričakuje, da pridejo ta dan na dnevni red znane interpelacije o korupciji.

Ožja Pašičeva okolica kaže čim dalje bolj tendenco, da vrže Uzunoviča. V začetku je bila vsa akcija naperjena proti Ljubi Jovanoviću osebno, pozneje pa se je razširila proti Velji Vukičeviću in Vlajku Kosiću. Nato pa se se je raztegnila na dr. Ninčiča, Božo Maksimovića in dr. Srškića in sedaj se tem bolj zaostrojuje proti Uzunoviću. Inspiratorji te akcije so Aca Stanojević, Ljuba Živković in Marko Gjuričić, in sicer, kakor se trdi, pod Pašičevim vodstvom. Po njihovih navodilih delajo v javnosti tudi mladi ljudje, ki so sestavili tudi oba znana intervjuja Pašića v »Politiki«.

Pašičevci zelo zamerijo Uzunoviću, ker ni glasoval za izključitev Jovanoviča. Sedaj hočejo oslabiti njegovo stališče s tem, da govore, da je bila njegova sedanja vlada sestavljena brez vednosti Pašića.

Je pa še drug, mnogo bolj važen razlog, da so pašičevci proti Uzunoviću. V skupščino pridejo v kratkem v razpravo znane interpelacije o aferah Radeta Pašića in Uzunović misli na vse te afere odgovoriti. Dalje bo Uzunović pristal na to, da se izvoli posebna preiskovalna komisija. Zato groze pašičevci, da bodo glasovali proti vladi.

V zvezi s tem pa se porajajo vesti o novih volitvah, ki naj bi bile januarja 1927.

Mnogo znakov govori za to, da bodo v resnici volitve edini izhod iz položaja, ker bi se na ta način najlažje ohranila edinstvo radikalne stranke in sicer tudi proti volji Nikole Pašića.

ULTIMAT RIFANCI.

Pariz, 3. maja. Po službenih vesteh sta francoska in španska delegacija sporočila Rifancem, da se 7. maja obnove vojaške akcije, če Rifanci do 6. maja ne bi sprejeli zavezujočih zahtev od 11. aprila, zlasti kar se tiče izmenjave ujetnikov.

Rifanski delegati, ki so se umaknili v notranjost Rifa, so izjavili, da bodo na vsak način do 5. maja sporočili svoj končni odgovor.

Ustanovni občni zbor Slovenske kmetijske stranke v Celju.

GOVOR STJEPANA RADIČA IN IVANA PUCLJA.

V nedeljo, dne 2. maja se je vršilo ustanovno zborovanje Slovenske kmetijske stranke v Celju. Do ustanovitve te stranke je prišlo po sklepih Samostojne kmetijske stranke in Slovenske republikanske stranke, da se obe stranki fuzijonirata.

Zborovanje je bilo v celjskem Narodnem domu, udeležili so se ga polnoštevni delegati obeh dosedanjih strank, tako, da je bila velika dvorana z galerijo vred polna.

Zboru je predsedoval poslanec Andrej Kelemina, podpredsnika sta bila dr. Marušič in Klemen.

Ob 10. uri dopoldne je Kelemina kot sklicatelj otvoril občni zbor, pozdravil vse navzoče in povdral pomen tega dne, ko se združujeta Sam. kmet. stranka in Slovenska republikanska stranka v enotno falango. (Buren aplavz in »živio« kliči). Kot v SRS, tako so tudi v SKS kmetije in delave. Nujnost je, da se te vrste združijo in nastopijo kot enota. Razdor med strankami škoduje vsemu javnemu življenju, kmetijski misli pa posebno škoduje dosedanja razcepljenost kmečkega ljudstva. Ne odklanjamo nobenega stanja, zlasti ne inteligence. Vsakdo, ki je istih misli z nami, je dobrodošel v naših vrstah.

Nato poda Kelemina besedo

Albinu Prepeluhu,

ki izvaja:

»Vsa doba, od prevrata sem, je bila za kmeta, delavca in za tisti del inteligence, ki je čutil z ljudstvom, doba razcepljenosti. Že dolgo nismo bili Slovenci tako brez veljave, kot smo bili zadnja leta in kot smo danes. Žalostno stanje v tej dobi pa je še poslabšalo obnašanje brezsrčne gospode, ki se ni sramovala izrabljati bednega kmeta.

Organizirati kmete in delavce se pravi organizirati ves narod, se pravi organizirati Slovence v celoto. In le ta mora priti k upoštevanju in sodelovanju pri naši državi. Oblika te države ni po našem okusu. Moramo jo urediti tako, da bo odgovarjala težnjam našega ljudstva. Hrvatski kmet se je dolgo ostro boril proti razmeram v tej državi.

Mi smo šli skozi najhujši ogenj, skozi obznanje proti naši stranki in skozi vročo bitko 8. februarja lanskega leta. Naš kmet se muči in trudi, vsi se ubijamo z napornim delom, pa komaj živimo. Dasi živimo v dobi demokracije, dasi se je v naši dobi izvršila ruska revolucija in so se proklamirala Wilsonova načela, vendar živimo človeka nevredno in vsem demokratičnim principom neodgovarja-joče življenje.

Vse, ki živijo od dela lastnih rok, moramo združiti. Uspeh pa bomo imeli le tedaj, če se strnemo s Hrvati pod vodstvom Stjepana Radiča.

Danes mora zmagati načelo, da ni nobene glave škoda, kadar gre za interes skupnosti. Naš program je moderen; ni nastal na podlagi učenih knjig, nego je naš naroden program, zgrajen na globoki kmetijski modrosti in starih narodovih skušnjah.

Do veljave mora priti vas, tista vas, ki je dajala delovno moč v rudnike ameriških in vestfalskih kapitalistov, sedaj pa daje ljudi za boje v Siriji proti Druzom in drugam. Ves naš dosednji politični boj je obstojal v boju med župnikom in advokatom. To je bila naša domača podoba borbe klerikalizma z liberalizmom. Ta borba nas je privedla, da smo danes skoro brez vsakega vpliva. Kadar so bili liberalci v vladi so tožili

klerikalce, kadar klerikalci, so tožili liberalce. Umeyno je, da so Srbi na tak način izgubili vsako spoštovanje pred nami in da je končno padla beseda »robske duše« in — moram priznati, — vsaj deloma upravičena. Ali ozdravljenje mora priti in sicer mora priti od spodaj gori. Vsi smo enako obteženi z davki, vsi enako trpimo, zato moramo biti enotni. V znamenju enotnosti vas pozdravljam kakor vas tudi pozivljam k delu, ki naj združi vse naše moči. Govoru A. Prepeluha je sledilo dolgo odobravanje.

Nato čita Matko Kelemina program Slovenske kmetijske stranke, ki navaja gospodarska, politična in kulturna stremjenja stranke. Med čitanjem programa je došel na zborovanje predsednik HSS

Stjepan Radić,

spremljan od par prijateljev. Zborovalci so napravili hrvatskemu voditelju burne ovacije, nakar ga je v imenu stare Radičeve garde pozdravil Klemen, povdarja-joč, da je ta garda šla z Radićem skozi ogenj preganjanj, ki so sicer že za nami, mogoče pa še pred nami. Danes upoštevajo HSS vse politične skupine in iščejo z njo stikov nekatere z odkritosrčnim namenom. Kakor nekdanj Cezar, tako doživlja tudi Radić izdajstva in more tudi on vzklizniti: »Tudi ti, Brut!«

Tovariši iz SKS stopajo sedaj z nami v eno organizacijo, ne zato, ker tako kaže politična konjunktura, nego zato, da se postavi temelj nove seljaške in delavske sloge. Vkljub vsem bojem gospode, bomo stali v eni vrsti in se skupno borili. Klemen konča z vzklikom Radiću, ki se mu pridružijo vsi zborovalci.

Nato se nadaljuje s čitanjem programa Mrovlje prebere tudi pravilnik in organizacijski red nove stranke, nakar proglasi dr. Marušič ustanovitev Slovenske kmetijske stranke, kar so zborovalci sprejeli na znanje s spontanin in enodušnim aplavzom.

Viharno pozdravljen, prevzame nato besedo predsednik HSS

Stjepan Radić:

Dvajset let je, ko se nas je v malo manjši dvorani, kot je ta, zbralo nekaj več zborovalcev k ustanovitvi Hrvatske seljaške stranke. Bili so skoraj sami seljaki, izobražencev nas je bilo komaj šest. Vsi pa smo imeli pred očmi in poznali vse življenje našega naroda. Ako gleda človek s Triglava ali Grintavca lepo pokrajino in jo vidi lepo pred seboj, se mu zdi, da jo vidi tako, kot je v resnici. Ali ta slika je lažnjiva, ker ne nudi prave resnice, kajti potrebno je iti po vsaki stezi in vse do podrobnosti spoznati. Tako je v vladami. Odkar se vlada, vsa tisočletja, sede vlade visoko, ali ne vidijo globoko, ne vidijo, da pogosto ubog človek ne more nasititi svoje dece, pa čeprav se ves dan muči. Ako je bil kdaj vladar do ber, vseeno ni mogel biti socialno pravičen. Ker oni, ki so vladali, niso nikdar pomislili, kaj morajo zahtevati. Občudovali so le vladarjevo dobroto, njegove vojake in sijaj, dokler niso prišle angleška, francoska, ruska revolucija in druge, ki so bile izraz ljudskih teženj po socialni pravičnosti.

Mnogi so bili na frontah, videli so, kako so prihajali vedno novi kanoni, ali trena z živčevom ni bilo. Mnogi so se razgovarjali, kdo bo zmagal v vojni. Eni so rekli: Rusi, drugi zopet: Amerikanci. Iz teh razgovorov se je počasi porajala zavest sebe in ko so se vrnili s fronte, jim je zavest lastnih teženj ostala in plod te zavesti je današnje seljaško gibanje.

Dnevne vesti.

KAKOR PRED POL STOLETJEM.

Ni ni na svetu novega in če se predstavljajo naši esdeesariji kot edini pravi za. topniki svobodoljublja in napredne misli, potem je to ravno tako neresnica, kakor če so to zatrjevali njih predhodniki pred petdesetimi leti.

Tedaj so pisali zaradi mandata, da je vera deblo, narodnost pa trta, ki se ovija okoli njega ter da ne bi nikdar podpirali versko mlačnost, danes pa so ogorčeni, če škof ne blagoslovlja njih »Domovine«.

Ista neiskrenost ko pred petdesetimi leti je ostala, zato pa lahko tudi vsak izračuna, kako bo končal boj za napredno misel, če ga bodo vodili takšni ljudje, kakor so naši esdeesariji.

— **Plačevanje občinskih doklad.** Z ozirom na dejstvo, da je Centralna komisija za izvrševanje uradniškega zakona razsodila, da so državni nameščenci po čl. 127. omenjenega zakona (čl. 111. zakona o saobračunem oseboju) oproščeni plačevanja občinskih doklad (gostaščin), je sklenilo društvo namiznikov sporazumno z društvom državnih nameščenov in upokojencev v Mariboru, da plačujejo do nadaljnjega gostaščino s pridržkom, da jo občina vrne iz 1. aprila 1926 po končnoveljavni ureditvi tega vprašanja. Tozadevno izjavo je izročila deputacija obeh društev gospodu županu dr. Leskovarju.

— **Absolventi juridične fakultete,** ki hočejo položiti državoslovni izpit do konca tekočega semestra, morajo svoje prošnje vložiti pri podpredsedniku izpraševalne komisije (Ljubljana, Bleiweisova cesta 10, I. nadstropje št. 33) najkasneje do 15. maja t. l.

— **Razpis natečaja za idejne načrte slovenske enodružinske hiše.** Da se ustvari tip slovenske enodružinske hiše, ki bo združeval principe in potrebe moderne stana z domačim miljejem in narodnimi motivi, razpisuje Gradbena in kreditna zadruga »Dom in Vrta« v Ljubljani natečaj za izdelavo idejnih načrtov za gradnjo slovenskih eno-družinskih hiš s tremi nagradami 1500 Din, 1000 Din in 500 Din. Natečajne načrte opremljene z gesli je izročiti do 31. maja t. l. ob 12. uri v pisarni zadrugskega tajnika, vladnega svetnika dr. Frana Spiller-Muysa, Marksov (Turjaški) trg št. 2, II. nadstr. (poslopje Kmetijske družbe), kjer se dobe tudi podrobni natečajni pogoji.

— **»Uradni list«** objavlja: Pravilnik o opravljanju državnega strokovnega izpita za administrativno in praktično pomožnošumarko službo šumarskih uradnikov III. kategorije in prepoved kupovanja kolkov ali taksnih papirjev od nepooblaščenih oseb.

— **Šikaniranje Jugoslovenov na grški meji.** Potniki, ki prihajajo z grške meje, pripovedujejo, da povzročajo grške obmejne oblasti našim ljudem velike težave. Med drugim zahtevajo visoke takse za vizum, razven tega pa še 500 drahem od vsake osebe.

— **Za rejo sviloprejk v Bosni.** Poljedelsko ministrstvo je ustanovilo v Gnojnicah pri Mostaru v svrhu pospeševanja reje sviloprejk veliko drevesniško murv.

— **Umorjen otrok v železniškem vozu.** Na železniški postaji v Orehovicah so našli te dni v nekem osebnem vozu paket, v katerem se je nahajalo truplo zadavljene otroka. Preiskava je ugotovila, da je pustil paket v vozu agent neke zagrebške trvdke Ivan Bistović, ki je izginil brez sledu.

— **Svila, ki se je izpremenila v slamo.** V pirejsko luko je prispela iz Antwerpena pošiljatev 10 zabojev svile v skupni vrednosti 10.000 funtov šterlingov. Carinski urad je uvoz prepovedal, nakar je prosil odpošiljatelj, da se mu dovoli, da pošlje svilo v Beirut, kar se mu je dovolilo. Pristojna oblast je odredila nato pregled blaga. Pri tem je prišlo do nepričakovane konstatacije: Mesto svile je našla komisija v zabojih slamo. Več oseb je bilo aretiranih.

— **Velikanska poneverba.** 43letna disponentinja kemične tovarne v Neunkirchenu Leopoldina Zafouk je poneverila 100.000 šilingov. Njenim že par let trajajočim mahinacijam so prišli na sled zgolj po naključju. Pred par dnevi je z motorjem ponesrečila ter si zlomila roko. Vsled tega jo je moral zastopati v biroju neki uradnik, ki je poneverbo razkril. Z disponentinjo vred je bil aretiran blagajnik, ki ji je pomagal goljufati ter prejel od nje zato vsega skupaj okrog 20.000 šilingov. Zafoukova je živela s poneverjenim denarjem zelo razkošno. V pisarno in iz pisarne ni šla nikdar peš, temveč se je vozila s fajakarjem. Z aéro-

planom je delala izlete v Budapešto, Makovo in celo v Pariz. Svojemu ljubimcu je uredila trgovino.

— **Ljubezen in konjak.** Iz Berlina poročajo: Ob Flakenskem jezeru se je odigral te dni nenavaden dogodek. Prebivalci bližnjih vasi so obvestili orožnika, da plešeta na bregu jezera neki moški in neka ženska popolnoma gola. Res je naletel orožnik na neko 35-letno žensko in na nekega 32-letnega konditorja, ki sta vrgla svojo obleko v jezero ter plesala pijana popolnoma gola. Plesalca sta bila prvotno sklenila, da izvršita radi nesrečne ljubezni skupno samomor. Da si napijeta poguma, sta izpraznila par steklenic konjaka. V vinjenem stanju sta pozneje na samomor pozabila.

— **Umor iz ljubosumnosti.** 24 letni mohamedanec Sera Imerović v Gornji Banovci pri Velusu se je poročil nedavno z devojko, ki je, kot je to pri mohamedancih običajno, ni preje niti videl. Arza je ljubila že drugega seljaka, ki je pa ni mogel poročiti, ker je bil siromak in ni mogel plačati zanj običajne odkupnine. S tem svojim starim ljubimcem se je Arza po poroki še vedno sestajala. To je ljubosumnega Šeto silno jezilo, končno ji je sestanke prepovedal. Te dni je izvedel, da se Arza ne briga za njegovo prepoved. Stavil jo je na odgovor, Arza mu je pa odgovorila v obraz, da ga ne mara. Razjarjen je šel Šeta na skedenj spat, zjutraj pa se vrnil v spalnico v spodnji obleki s sekuro v rokah. Vprašal je Arzo še enkrat, če ga res ne mara. Arza je vprašanje odločno potrdila. To je Šeto tako razjarilo, da je razbil svoji ženi glavo, nato pa razsekal njeno truplo na kose. Po izvršenem umoru je pobegnil kar v spodnjih hlačah. Drugo jutro je bil aretiran. Pri zaslišanju je zločin odkrito priznal. Nato sta ga gnala dva orožnika videnjenega iz pisarne na drugi breg Vardara v zapor. Med potjo se je posrečilo morilecu, da si je eno roko oprl. Ko so prišli na most je skočil v reko in jel v namenu da pobegne, na vso moč plavati. Ker se na kletki ni ustavil, sta orožnika za njim streljalko. Pogodila sta ga v nogo. Ker vsled tega ni mogel dalje plavati, je zlezal Šeta na breg ter mirno počakal, da sta prišla orožnika ter ga odvedla v zapor.

— **Skandal v »Comédie Française«.** Pri predstavi komedije »Carcasse« v »Comédie Française« v Parizu je prišlo te dni do velikega škandala. Glavni junak igre je francoski general. Ker se odlikuje ta general po gotovih slabih moralnih lastnostih, se je občinstvo razburilo ter zahtevalo v začetku II. dejanja, da se predstava neha, češ, da se žali v igri francoske vojske. Nato je stopil pred zastor nosilec glavne vloge, igralec Ferrand ter izjavil, da izvira sam iz oficirske rodbine in bi zato v tej vlogi sigurno ne nastopil, če bi bil mnenja, da se žali z igro francoske vojske. S tem je občinstvo potolažilo, nastal je mir in predstava se je igrala do konca. Škandalu v gledališču je sledil škandal v parlamentu. Poslanec Desjardins je vložil radi igre interpelacijo ter zahteval, da se prepove. Odgovoril mu je vojni minister Lamoureux ki je izjavil, da ne razume, kako se morejo ljudje radi te igre razburjati. Vsled tega je nastal v zbornici velik hrup in poslanci desnice ter komunisti bi si bili skočili sigurno v lase, da niso tega prepredili sluge.

— **Pokrajinski odbor Jugoslovenske Matice** poziva vse konkurente, ki so se odzvali razpisnemu natečaju za skice, da iste dvignejo v pisarni Jugoslovenske Matice, Selenburgova ulica 7/II., odnosno da javijo svoje naslove, da se jim skice vrnejo. Izid tekmovalca se jim javi ustmeno, oziroma pisмено.

— **Za Jugoslovensko Matico** je daroval g. svetnik Josip Rustja znesek 100 Din mesto cvetja na grob pokojnega mu prijatelja g. dr. Dorčiča. — Hvala!

— **Rogaška Slatina** najbolj renomirano zdravilišče proti boleznim želodca, čreves, mehurja, žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter. Izven glavne sezone izredno nizke cene. Zahtevajte prospekte!

— **Skupščina »Saveza Trezvene Mladeži«** se vrši letos v Kragujevcu in sicer v dneh: 5., 6. in 7. maja, to je na pravoslavno Veliko noč. Kongres bo združen s kongresom »Oblastnega Središča v Kragujevcu«. Odhod slovenskih članov v ponedeljek 8. maja ob 17. uri iz Ljubljane.

— **»Savez Trezvenosti«** v Sarajevu je v sporazumu s »Savezom Trezvene Mladeži« v Beogradu določil letošnjo proslavo anti-alkoholnih dni v tednu od 30. maja do 6. junija za celo državo. Po dosedanjih dispozicijah slovenskega oblastnega središča, Ljubljanskega mestnega središča in društva »Treznost« se vrši proslava (vsaj v Ljubljani) 5. in 6. julija.

Ljubljana.

— **Proslava prvega maja** v Ljubljani je potekala popolnoma mirno. V soboto skoro da ni bilo mogoče spoznati, ali je to navadna sobota ali pa kak poseben praznik. Trgovine so bile odprte kakor navadno, redčih barv ali okrasov jako malo in še to večinoma le po predmestjih, delavskih gruči ali skupin, ki bi bile postajale po ulicah in opozarjale na značaj današnjega dne, pa tudi ni bilo videti. Manjkalo je samo znano zvenenje in drdranje cestne železnice, ki je ustavila obrat do 6. ure zvečer. Nekoliko živahnije kot v Ljubljani je bilo po okolici. Na Rožniku so se začeli že jako zgo-

daj zbirati praznovaleci 1. maja, ki jih je bila zbudila iz trdnega spanja godba, ki je na vse zgodaj napovedovala delavski praznik. Po raznih gostilnah so pa priredile te in one delavske organizacije svoje male sestanke, ki so vsled vladne prepovedi velikih manifestacijskih zborovanj morali te nadomestiti. Vsi taki sestanki so prešli popolnoma mirno in javnega reda ni nihče nikjer kalil. To je delavstvu v veliko čast, da se je znalo obvladovati in da ni izzvalo s svoje strani nikakih ukrepov, ki bi mu bili v danih razmerah samo v škodo. Upamo, da bo trezno držanje našega delavstva znala ceniti v bodoče tudi vlada in da ne bo več prepovedovala brez potrebe javnih nastopov organiziranega delavstva.

— **Ljubljanski trg in prvi maj.** Po zadržanju različnih prodajalcev živin in kupovalcev ljubljanskega trga že dolgo ni bil tako močno obiskan, kakor v soboto dne 1. maja. Je to tudi popolnoma razumljivo. Delavci so dobili svoje plače izplačane večinoma že v petek, tako da so tudi delavske žene enkrat lahko prišle na trg z nekoliko več denarja v žepu kot po navadi, množico kupcev in kupovalk iz delavskih vrst pa so znatno pomnožile uradniške gospodinje na račun v Ljubljani tako odločilnega »prvega«. Največ kupcev so imeli mesarji, ker so se ljudje zalagali z mesom za dva dni pa še za kakšen izlet povrh, tako da so bili gospodje iz klavnice lahko prav zadovoljni.

— **»Električna zadruga v Spodnji Šiški«** opozarja vse svoje člane, da se vrši redni občni zbor v nedeljo, dne 9. maja t. l. v ljudski šoli v Spodnji Šiški.

— **Radio-klub v Ljubljani** ima dne 3. maja t. l. ob 8. uri zvečer pri Mraku na Rimski cesti svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

— **Vsled občnega zbora zveze pošt-nih organizacij** je tombola preložena na nedeljo dne 9. maja t. l. Zato segajte pridno po srečkah dokler je še čas, da jih ne bo zmanjkalo. Prodajajo jih vsi pismo-noši in trafike po 2 Din. — Odbor.

Maribor.

— **Zagrebski tehniki** so prispeli v sredo v Maribor. Ogledali so si pivovarno Götz in v četrtek so nadaljevali pot v Ruše in Falo, da si ogledajo tovarno dušika in elektrarno v Fali. Število izletnikov je 22.

— **Tihotapei s saharinom** so postali v Mariboru že predrzni. Tako je policist v četrtek zjutraj zasačil na glavnem trgu dva tihotapca, ki sta saharin prodajala brez vsake bojazni kot njemu tovarišce zelenjavo. Seveda je policist oba v imenu postave aretiral. Plačilo za to predrznost ne izostane.

— **Bik smrtno ranil človeka.** V petek, na dan živinjskega sejma, gnala sta Vidovič Fr. in njegov sin bika mimo kolo-dvora. Ker je bil bik zelo hud, je imel povsem zavezane oči, tako da ni bilo pričakovati nobene nevarnosti. Ko prižene-ta do kolo-dvora, se je bik začel upirati in ni hotel dalje. Nenadoma pa zbesni in je v divjem begu ob ograji slonečega posestnika iz Pekar Maksa Franka s tako silo podrl na tla, da ga je moral rešilni oddelek peljati v drž. bolnico. Naslednji dan je nesrečnež v bolnici umrl. Preiskava se vrši, da se dožene, kdo je zakrivil nesrečo. Obitelji naše sožalje.

— **Tovarnar Zelenko** razširi svojo tkalnico v Linhartovi ulici 11. Delo prevzame stavbenik Kiffman.

Prosveta.

Ljubljanski združeni delavski pevski zbori so na predvečer proslave prvega majnika dne 30. aprila t. l. priredili v veliki dvorani hotela »Union« akademijo v korist trboveljskim reducirancem. Uvodoma so nastopili združeni zbori pod vodstvom pevavodje »Grafike« g. prof. Adolfa Gröbminga in so ognjevitno zapeli Scheuejev delavski pozdrav. Nadalje so sodelovali trije pevski zbori: Delavsko glasbeno društvo, pevsko društvo Cankar in Grafika. Vsi zbori so izvršili svojo nalogo dobro. Pripominjamo pa mimogrede, da »Grafika« pevsko društvo Cankar, ki ga vodi g. Kristo Perko, sicer ne dosega, pa je vseeno pokazalo ambicijo in resno voljo. Adamičeva »Kregata« se baba in devojka« in Pavšičeva »Nocoj je pa en lep večer« sta se (zadnja v prvem delu) intonačno ponesrečili, dočim je bil drugi del (Jaz pa pojdem na vas) čist, z lepo dinamiko. Prelovčeva »Škrjančku« z barifonskim solom g. Zupana so zapeli najlepše. »Delavsko glasbeno

KRATKE VESTI.

Francoska vlada je prepovedala vse politične manifestacije in sprevede na dan 1. majnika.

Sobranje je izglasovalo proračun za leto 1926-27.

Sovjetska vlada je ponudila Franciji in Poljski pogodbo o medsebojni nevtralnosti. Miss Gibson, ki je izvršila atentat na Musolinija, pride v blaznico.

PREDAVANJE GJOKE POPOVIČA.

V četrtek, dne 29. aprila t. l. ob 18. uri je priredilo marljivo Akademsko društvo za Zvezo narodov svoje II. predavanje o Zvezi narodov. Predaval je Gjoka Popović, član sekretarijata Zveze narodov.

Ideja svetovnega miru je zelo stara, prva konkretna oblika njene realizacije pa je Zveza narodov, ki se je ustanovila in 1. 1919 pod Wilsonovim protektoratom in 10. januarja 1920, ko je bil podpisan npr. Zveza narodov ima sledeče organe: skupščina, stalni svet, sekretariat, stalno mednarodno sodišče v Haagu in mednarodni urad dela. Sedaj se v Rimu snuje še institut za izenačenje prava med posameznimi narodi.

Nato je govornik pojasnjeval položaj, ko je hotela Nemčija vstopiti v Zvezo narodov po paktu v Locarnu in po neuspelem Zenevskem zasedanju.

Popović je dalje razložil finansiranje Zveze narodov, v katere budget prispeva vsaka država relativno svoj znesek. Tako plača naša država letno 400.000 zlatih frankov. Velika Britanija pa 2.000.000.

Predavanje so pojasnevale skioptične slike. Zanimiva je bila Wilsonova slika, dalje slike vseh dosedanjih Zvezinih predsednikov in drugih važnih osebnosti Zveze narodov, dalje slike vseh Zvezinih poslopij in reformacijske dvorane v Ženevi, in končno zemljevidi in slike ozemelj, za katere so se vršili spori, ki so prišli pred Zvezo narodov.

Predavanje se je vršilo v zbornični dvorani na univerzi; posetilo ga je mnogo odličnega občinstva in dijaštva.

Predavanje je otvoril rektor dr. Pitamic, predavatelju pa se zahvalil predsednik A. D. za Zvezo narodov jurist Mencinger.

Ak. društvo za Zvezo narodov zelo agilno deluje. Poseben uspeh je dosegel seminar društva, kjer se obravnavajo v referatih in debati vsi važnejši sodobni svetovni problemi, ki spadajo v ta delokrog. Društvu želimo čim največ uspeha.

DOPIS.

Jurjevanje v Laskem. Vse mladinske prireditve v Laskem zanjejo krasne uspehe, letošnje Jurjevanje pa nas je naravnost presenetilo. Solski upravitelj g. Kislinger je dal staremu običaju svečanostno lice. Okoli tristo broječa šolska mladina, z zelenjem okrašena in z zastavami v rokah, je v velikem sprevodu spremljala Zelenega Jurija po trških ulicah. Prepevala je lepo in prijetno donečo Jurjevo pesem, vmes pa svirala god-donečo Jurjevo rogov in piščali. Ti glasovi so bili tako prikopljivi, da so privabili vsakogar izpod strehe. Tudi vreme je bilo naklonjeno. Tržani so sprejemali od mladine zelene šibe, ki so jih delili med sprevidom. Delo v uradih, trgovinah in obrtjih je prekinjeno, kjer se je bil svecani sprevid. Res, ganljivo je bilo gledati navdušeno mladino, ki je smatrala ta dan za svoj praznik. Ljudstvo se je veselilo z mladino vred. Povsod je šla pohvala od ust in želeli bi bilo, da se ta mladinski praznik ohrani.

Iskustatelj in odgovorni urednik **ALEKSANDER ŽELEZNIKAR**. — Za tiskarno »Merkur« v Ljubljani Andrej Sever.